

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na slovesnosti ob dnevu slovensko-britanskega prijateljstva**

Ljubljana, 28. maj 2025

Velja govorjena beseda.

Spoštovani gospod župan,
spoštovani britanski gostje,
cenjene krajanke in krajani,
gospe in gospodje.

V tem mesecu smo praznovali 80. obletnico konca druge svetovne vojne, ko smo se Slovenci uprli okupaciji, nasilju fašizma in nacizma ter poskusom izbrisa slovenskega naroda. Z velikim pogumom, zanosom, odločnostjo in oboroženim bojem smo si priborili svobodo, enakovreden glas v mednarodni skupnosti in leta kasneje tudi lastno državo.

V tem zgodovinskem uporu pa nismo bili sami. Temna senca vojnih grozot, ki je takrat prekrila svet, je sprožila močan odziv. Iz odpora in upanja so vzklike vrednote skupnega boja. V njem so se povezali svobodomiselní narodi, ki so si želeli miru, pravic, dostojanstva in svobodne prihodnosti. V sodelovanju s partnerji in zavezniki smo združeni porazili fašistični in nacistični vojaški stroj. Trpeli in žrtvovali so se mnogi, prizadete so bile družine, skupnosti in narodi. Krvaveli so, da bi danes mi lahko živeli lepše in bolje. Zaradi teh žrtev, ran in bolečin se moramo z globokim spoštovanjem, hvaležnostjo in ponižnostjo spominjati takratnih ljudi in dogodkov. Naša skupna odgovornost je, da spomin in opomin nikdar ne zbledita.

Pred kratkim sem se srečala s preživelimi udeleženci narodnoosvobodilnega boja, z borci, starimi okrog častitljivih 100 let. Nikoli ne bom pozabila njihovih iskrenih besed, iskrivih oči in srčnosti. Marsikaj so prestali v svojem življenju. Vsem pa je skupno eno in edino vodilo ter klic vsem nam – klic, naj se vojna nikoli več ne ponovi. Žalostno je, da ob ljudeh, ki so takšno tragedijo že doživeli, ne zmoremo prevzeti zavedanja o nesmiselnosti vojnega nasilja. Skrb vzbujajoče je, da v 21. stoletju človeštvo tega še vedno ne razume.

Nerazumno, nehumano in necivilizirano je, da se prostor za dialog išče šele po uničenju in žrtvovanju tisočih življenj ter prihodnosti več generacij. Žal smo dnevno priča takšnim dejanjem na številnih žariščih po svetu, tudi v Gazi in Ukrajini. Na račun političnih interesov se zakrivajo oči, v ospredje se ne postavljajo odgovornost in moralna presoja ter spoštovanje temeljnih vrednot. Vojno teptanje človekovega dostojanstva in civilnega prebivalstva je nedopustno – to nas, kot človeštvo, pelje v propad.

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Sprašujem se, kam je zašel naš moralni kompas, kompas vsakega posameznika – tistih, ki odločajo, in tistih, ki pritiskajo na sprožilec? Ali se res ne zmoremo zazreti vsak vase, v globino svoje duše in srca? Ali se ne znamo vprašati, kaj je prav in kaj narobe? Posledice takšnih dejanj ne bodo izginile. Ostale bodo in bremenile prihodnje generacije. Potrebovali bomo veliko iskrenega obžalovanja, odpuščanja, razuma, spoštovanja in državotvornosti, da se bo svet, ki je zašel s tečajev, zopet utiril.

Spoštovani,

današnji dogodek ima poseben pomen. Opominja na tisto, kar moramo skrbno negovati – prijateljstvo, spoštovanje in sodelovanje med narodi, pomoč sočloveku, željo po miru in svobodi. Najprej se moramo s hvaležnostjo spomniti krajanov, ki so po strmoglavljenju britanskega bombnika tu v bližini poskrbeli za ponesrečene in pomagali preživelim članom posadke. Med drugo svetovno vojno so naši predniki po vsej Sloveniji pokazali veliko srce in pomagali več kot 800 sestreljenim zavezniškim letalcem. Kljub grozotam vojne so prevladale humanost, humanitarnost in solidarnost. Hkrati pa ne smemo pozabiti na obsežno pomoč zveznikov, tudi borcev Združenega kraljestva, za katero bomo večno hvaležni. Skupna prizadevanja so nas v tistih temnih časih pripeljala do zmage nad zlom in dala priložnost za nove začetke.

Podobno kot pred 80 leti je vloga Združenega kraljestva tudi danes, v vse bolj nepredvidljivih mednarodnih okoliščinah, zelo pomembna za stabilnost in varnost evropskega kontinenta. Razvojno naravnano partnersko in zavezniško sodelovanje morata temeljiti na načelih mednarodnega prava, vzajemnega dogovarjanja ter spoštovanja človekovih pravic in svoboščin. Na teh podlagah se veselimo okrepljenega partnerskega sodelovanja Evropske unije in Združenega kraljestva na področju varnosti in obrambe, ki je bilo sklenjeno pred nekaj dnevi. Le politična, diplomatska posvetovanja in obrambna prizadevanja bodo pripomogla k skupnim pobudam, iskanju rešitev za mir v Ukrajini in drugje ter k odvrčanju potencialnih varnostnih izzivov.

Ob tej priložnosti bi rada posebej poudarila tudi nove priložnosti dvostranskega sodelovanja med državama. Te temeljijo na našem največjem bogastvu: znanju. Zato moramo skupne napore usmeriti v sodobne tehnologije in inovacije, digitalno transformacijo, umetno inteligenco, obnovljive vire energije, turizem in še kam. Zaradi prihodnosti vseh nas pa iskreno upam, da nam bo uspelo najti tudi rešitve za vnovično izmenjavo študentov, saj to prinaša dragoceno dodano vrednost za vse. Medsebojne vezi, ne le institucionalne, ampak tudi osebne, med ljudmi, so namreč neprecenljiva dediščina za zdajšnje in prihodnje generacije. In če te vezi temeljijo na mladih in na znanju, potem lahko živimo v upanju, da se bodo krepili tudi odnosi ter zavedanje o pomenu miru, povezovanja in sožitja med narodi.

Za konec bi rada ponovila že kdaj prej izrečeno sporočilo, saj je to zdaj še bolj pomembno, kot je bilo takrat: miru in sreče za Slovence, miru in sreče za Britance ter miru in sreče za vse narode sveta!

Hvala lepa.